

Ladislav Langr, novinář, režisér, patriot Poděbrad promýšlí ve čtyřech komponovaných dialozích otázky související s vodou. Snaží se odpovědět: co tento fenomén znamená pro život, pro člověka, jenž je nedílnou součástí tajemného života. Někdy je to právě ten „člověk“, kdo se domnívá, že je možné život přetvářet k obrazu svému a nerespektovat přirozenost věcí, jelikož tajemné opomíjí a je nepokorný. V prvním dílu Ladislav Langr vzdává hold tomuto živlu, prochází českou krajinu, a upozorňuje na inspiraci mnohých umělců, a protože jsme v lázních Poděbrady, zmiňuje socializační funkci vody. Zamýšlí se nad nedostatkem vody, který může být příčinou nového pohybu národů. Nezapomíná apelovat na nutnost šetřit s tímto vzácným statkem. Připomíná skutečnost, že s otázkou vody vystupuje též pomíjivost.

Teze:

„Těž se říká: před vodou se nedá utéci jako před živlem, který ničí a boří, avšak před ohněm utečete, ovšem před vodou vás nic nespasí.“ - **síla vody**

„... až danou věc ztratíme, zjistíme, jak je vzácná ...“ - **k poznání vzácnosti**

„Ve vodě můžete vidět plynoucí čas, který mizí do nenávratna.“ - **k pomíjivosti věcí**

Dialog byl natočen v době velkých veder roku 2018, která předčila všechna očekávání.

... Úvod k úvahám ...

MS: *Pane starosto, nahlédněme do tajů vody. Vodu jsem spojil s darem, protože je nezbytná k životu. Jistě, život je darem. Rád bych se zeptal, jaké máte asociace s vodou. Jsme v lázeňském městě Poděbrady, protéká zde evropská řeka Labe, máme zde pramenitou vodu.*

LL: S vodou se dá spojit jedna jediná a zásadní asociace – a to, že voda je život, protože celé naše tělo se skládá z více jak šedesáti procent z vody. Je to většina. Bez vody život není – a to nejen lidský, ale celá příroda potřebuje vodu. Koneckonců to dokládá i vesmír, jelikož kde není voda, není život.

MS: *Objeví-li se někde v kosmu voda, jde o příslib nového života – a to v počátcích. Než to doroste lidského života, nějaký pátek to trvá.*

LL: Dle vědců život na naší planetě je skryt v kapalině, kde vše vznikalo.

... Voda a inspirace ...

MS: *Lze se domnívat, že voda je slunným inspiračním zdrojem? Tážu se proto, že český skladatel Bedřich Smetana věnoval jednu ze symfonických básní právě řece – Vltavě.*

LL: Nemůžeme k tomu tak přistupovat. Jiný skladatel zase chodil na nádraží a naslouchal pohybu vlaků. Inspirací může být leccos. Voda je nesmírně osvěžující živl a záleží na naladění konkrétního člověka. Ve vodě můžete vidět plynoucí čas, který mizí do nenávratna. Naopak v přitékajících pramíncích poznáte, že voda rodí další život, utváří nové dílo. Jsem přesvědčen, že voda může inspirovat leccíms, ale stejně může inspirovat i oheň. Může též inspirovat země, když ji vezmete do rukou, promnete krásnou černozem. Zkrátka – každý živl z těch základních může působit jak pozitivně, tak negativně. Těž se říká: před vodou se nedá utéci jako před živlem, který ničí a boří, avšak před ohněm utečete, ovšem před vodou vás nic nespasí.

MS: *Máte zjednodušující pohled. Křesťan řekne, že spása přichází skrze Pána – Ježíše Krista.*

LL: To říkáte vy.

MS: *Víra v tomto ohledu je důležitá. Zpět k vodě. Zamýšlíte-li se o vodě a podíváte-li se, jak vody vypadají u nás v Čechách, jak Labe odvádí naši vodu do Hamburku, kde teče do ústí moře...*

LL: *Není to náhodou Vltava, která české vody odvádí do Hamburku? Jsou přece spory, zdali se Vltava vlévá do Labe, nebo Labe do Vltavy.*

MS: *Nechme to hydrologům. Já jsem měl zájem říci, že říčky, potůčky se podobají žilním vlasečnicím, žilám a tepnám v našem těle. Příroda vnější se podobá přírodě uvnitř. Nacházíme tam zrcadlení. Struktury zákrut jsou nejen v přírodě, ale i v nás.*

LL: *Podobnost tam je. Možná to stvořitel dělal podobným způsobem jak u živé, tak u neživé přírody.*

MS: *Zaplať Pánbůh. Potřebné živiny se dostanou do poslední buňky a jsou tam rozváděny právě strukturovaným pletivem. Snad i voda se může dostat i k „poslední“ rostlině. Pán je v tomto ohledu štědrý, uvědomělý – omlouvám se za slova těm, kteří jsou bezvěrci. Pro inspiraci je to zásadní – vidíte-li, že v optimálním stavu systému je vláha, to vás přivádí k tomu, že na Zemi je snaha po rovnováze. Nemyslíte?*

LL: *Snaha může být, ale rovnováha zdaleka nefunguje. Jen se podívejte, kolik milionů lidí má problém, aby mělo vodu každý den – a na druhé straně kolik milionů lidí vodou plýtvá, že zalévají zahrady a splachují záchody pitnou vodou.*

MS: *Vidíte, začal jsem přirovnáním a možným harmonickým stavem, a vy se snažíte poukázat na velké nedostatky v jejím hospodaření.*

... Potřebnost hovořit o vodě ...

MS: *Pane starosto, jak vnímáte diskusi nad potřebností vody? Téma jsem si vybral proto, že mnozí z nás v České republice začínají více a více pocítovat nedostatek vody.*

LL: *Můžeme se bavit pouze laicky, velmi obecně – ne snad teoreticky. Nejsem hydrogeolog. Velmi dobře si uvědomuji – a nejen v současné době, že voda je schopna ovlivňovat dějiny. Voda je schopna ovlivňovat lidské konání, voda je schopna ovlivňovat politiku. Máme pohádku – Sůl nad zlato a možná bude i Voda je nad zlato. Tuto skutečnost si budeme uvědomovat čím dál tím víc. Přiznám se, vodu vnímám jako věc, protože žiji v civilizaci, kde je všeho relativní dostatek. Řada lidí si neuvědomuje, co vše voda znamená. Jedna moudrost říká: až danou věc ztratíme, zjistíme, jak je vzácná, což právě potvrzuje stará pohádka o soli nad zlato. Uvědomuji si, že voda je věc, která je nesmírně strategická, nesmírně významná – a obávám se, že boj o vodu bude jeden z důvodů pohybu národů, bude jeden z důvodů, proč bude docházet k ekonomickým, politickým změnám a věcem, které dnes nejsme s to ani domyslet.*

... Voda a přetváření krajiny ...

MS: *Pane starosto, otevíráte témata, která jsou zásadní, byť mnoho lidí si je neuvědomuje. Zaměřil bych se na jedno – prohlásil jste: voda je věc. Neměla by pro nás být voda čímsi, jako je přítel? Voda je víc než kámen! Proč to říkám? Voda má paměť. Když se snažíte neodpovědně korigovat její tok, vymstí se vám to. Voda přece znamená přírodu, příroda přirozenost. To nám bylo dáno, svěřeno, je to, o co máme pečovat. Pečujeme o kámen? Občas jej leštíme, také vytváříme sochy vzácným lidem. Když však začnete přetvářet něco, co přesahuje samotného člověka, co navozuje pocit tajemství, zpětně na to doplatíme. Vodu bychom měli pozvat do našich životů – nejen tím, že ji pijeme, ale že o ni budeme odpovědně pečovat.*

LL: *Pozor, kámen má také paměť. Jen se podívejte do podloží, které vám prozradí, co se v této zemi*

odehrálo. Běžte se podívat do nějaké jeskyně, kde uvidíte stalaktity, stalagmity, stalagnáty. Ty také mají paměť mnoha milionů let. S obdivem se na ně budeme dívat. Samozřejmě, že na paměti se opět podílela voda.

... Zásahy na Labi v Polabí ...

LL: Nyní se podívejme na otázku řeky. Jsme v Poděbradech – Labe, které zde protéká, není v původním korytu. Současné Labe je v kanálu, který vytvořil člověk. Proč ho vytvořil? Je to ze dvou důvodů. Oba však byly racionální. První racionální důvod byl, že člověk chtěl zkrátit tok řeky, aby zjednodušil cestu lodí na řece. Druhý důvod byl, že vytvořením kanálu získal nesmírně úrodnou půdu na březích této řeky, protože půda, která byla zabahněná – plná minerálních sedimentů, byla velmi úrodná. Z těchto dvou důvodů měnil člověk historický tok řeky se spoustou meandrů, zátok, zákrut, aby se vytvořilo něco, co narýsovali technici. Nutno říci: sebelepší technik se nemůže rovnat s přírodou.

MS: *Nic nenamítám. Zdůraznil jsem slovo „citlivý zásah“ může prostoru pomoci. Necitlivý zásah vyjadřuje pýchu. V Poděbradech to funguje. Víme, že regulace začala ve dvacátém století – možno říci: zaplat Pánbůh. Hovoříme-li o zásazích, také bychom měli zmínit, že bez zásahů by nedošlo k rozvoji obchodu. Jen si vezměme Suezský průplav, Panamský průplav. Rozum nám pomohl ...*

LL: Co kanál Dunaj – Odra – Labe?

MS: *Jde o vizi některých politiků. V tomto stavu hospodářství bych zatím počkal. Na velké projekty musíte mít pracovní sílu.*

LL: Jde o smysluplnost projektu, zdali nejde o umanutou vizi. Právě to nedokážu posoudit.

MS: *Respektujme přírodu a nepřetvářejme ji. V minulosti se takováto díla vytvářela v době nezaměstnanosti, hospodářské krize – ne boomu. Mluvíte-li o vodohospodářských stavbách, uvedme Baťův kanál, dnes také není využíván. Stejně by nebyl využíván kanál Dunaj – Odra – Labe. Též se mi vybaví dílo Gabčíkovo Nagymaros. Pamětníci si jistě vzpomenou na spory o tuto stavbu. Jsou to díla, která poznamenají velké části území. Raději se zabývejme otázkami, proč nám pole nezadržují vláhu, proč voda není tam, kde bývala jako v „zásobnících“. Připomněl jste, že nejste hydrolog, ale můžete pronést nějakou hypotézu.*

LL: Politici by měli nechat prostor odborníkům. Zde by měla být pokora.

... Šetřit s vodou a přírodními zdroji ...

MS: *Obrátme nyní pozornost k tématu šetření vodou. V Poděbradech byla na náměstí kašna, která sloužila občanům. Dnešní situace je odlišná. Otočíme kohoutkem a teče nám voda studená, teplá a my pouze spotřebováváme.*

LL: Přiznám se, že ač nejsem zapálený aktivista za úspory energií za každou cenu, jsem pro to, abychom šetřili všemi zdroji a všemi energiemi. Jsem posedlý tím, že doma zhasínám, vypínám vodu, když zbytečně teče. Chápu, že šetřit je nezbytné.

MS: *Pane starosto, je nutné, abychom ve veřejném prostoru slyšali imperativ šetřit s vodou?*

LL: Zcela jistě. Je to nutné, nezbytné – a to nejen šetřit vodou, ale všemi zdroji, jelikož nic není nekonečné. Vše má svůj konec – tak jako je konečný lidský život, poté i zdroje, které jsou na této

planetě, mají svůj počátek i konec. Čím více budeme rozmařilí, tím více přiblížíme konec, a jsem přesvědčen, že rozumný člověk by o konec neměl usilovat.

... Voda a sociální interakce ...

MS: *Neměli bychom zapomenout, že voda je i možností sociální interakce.*

LL: Kolem vody se lidé scházeli nejen, když ji čerpali. Vezměte si, že u rybníků, u řek se scházely ženy, které tam praly prádlo. V lázních se také lidé setkávali. Lázně jsou zvláštním fenoménem, protože kult vody, těla - a povědomí, že se tělo ve vodě uzdravilo - k nám přišel z afroasijských a indoevropských kultur. Je zde tato linka: do Říma se lázeňství dostalo z Egypta, do Egypta z Indie a z Číny, ale pak - bohužel - přišel středověk a hygiena, která byla pro antiku tak typická, se velmi redukovala.

MS: *Děkuji vám za kritické recepce a příště na shledanou.*